Bangladesh missie 21 januari – 5 februari 2017

Het team:

Cees Spronk	Plastisch chirurg, teamleider
Neeltje Spronk	Afgevaardigde Faridpur
Paul Spauwen	Plastisch chirurg
Rita Witteveen	Anesthesiemedewerker
Kees Punt	Anesthesioloog
Ankie Galama	Afgevaardigde Faridpur
Elisabeth Spauwen	Afgevaardigde Vienna Eye Care Partners
Wouter van der Pot	Plastisch chirurg, auteur reisverslag

Ze wordt met een infuusnaaldje in haar arm en een rafelig verband om haar middel binnen gebracht. Een kind van negen jaar dat al een maand of twee met ernstige brandwonden aan de rug in een ziekenhuis in de buurt ligt, maar om onduidelijke redenen niet geopereerd is. De artsen hebben haar hierheen gestuurd voor verdere behandeling. Met opgetrokken benen kijkt ze ons angstig aan. De verbandwissels die ze de afgelopen weken heeft moeten doorstaan moeten vreselijk pijnlijk zijn geweest.

We besluiten om de wonden de volgende dag onder narcose uit te pakken en meteen een huidtransplantatie te doen, zodat de open wonden eindelijk kunnen genezen. Haar ouders geven haar zonder vragen te stellen aan ons mee.

De eerste dag is het behoorlijk overweldigend, de dingen die je hier in Faridpur, een plaats in Bangladesh ten zuidwesten van de hoofdstad Dhaka, ziet. Bij aankomst bij het ziekenhuis, dat bestaat uit twee nieuw betegelende OK-ruimtes en wat lege zalen, hebben zich al zo'n 200 mensen verzameld op de plastic stoeltjes op de stoep.

Via aanplakbiljetten en het ook hier veel gebruikte Facebook zijn ze op de hoogte gesteld van het "free plastic surgery camp" dat zich hier de komende twee weken ter beschikking stelt.

We hebben alleen de eerste dag voor de screening / triage van patiënten; op die eerst dag maken we de OK-planning voor de komende twee weken. In een redelijk ordentelijke chaos van door verschillende mannetjes aangestuurde instroom van patiënten, zien we alle mensen in 1 grote ruimte waar twee bureaus staan, en overal mensen omheen staan en doorheen lopen. Lokale medische studenten, figuren die betrokken zijn bij het ziekenhuis, tolken, familieleden van patiënten; er loopt van alles door elkaar. Je ziet hier pathologie die je als Nederlandse plastisch chirurg eigenlijk nooit ziet.

screenen door Cees Spronk en Wouter van der Pot

en door Paul Spauwen en Kees Punt

Ernstige brandwondencontracturen waarbij de kin op het sleutelbeen vergroeid is (zie foto op volgende pagina). Kinderen met tenen die op de voetrug verkleefd zijn in het littekenweefsel. Volwassen met een dubbelzijdige lipkaakgehemelte spleet die nooit geopereerd zijn. Het zijn dingen die we thuis eigenlijk nooit tegenkomen, omdat ze ver voordat een dergelijk stadium bereikt wordt al geopereerd worden. De berusting en het vertrouwen dat de mensen uitstralen als ze komen voor hulp is indrukwekkend; waar patienten in Nederland begrijpelijkerwijs overlopen van de vragen als ze geopereerd worden, knikken ze hier alleen vriendelijk en bedanken hartelijk als de tolk ze verteld op welke dag en een tijd ze zich moeten melden voor de operatie.

Ze stellen nauwelijks vragen. Het lastige is niet alleen om in korte tijd te bepalen of het probleem opgelost kan worden, maar of het ook ernstig genoeg is om op te lossen. We kunnen immers maar een beperkt aantal mensen helpen in de twee weken dat we er zijn, dus moeten keuzes maken: wie wel en wie niet.

Na een lange dag screenen begint de volgende ochtend om 08:00 uur het opereren. Gezien de logistiek kiezen we ervoor om beide operatietafels op één kamer te zetten, zodat we simultaan kunnen opereren terwijl beide patienten door het anesthesie-team, bestaande uit Kees Punt en Rita Witteveen, in de gaten gehouden kunnen worden. Dit werkt erg prettig. Het is een komen en gaan van patiënten; terwijl er op de ene tafel nog geopereerd wordt komen er nieuwe patiënten binnen en gaan liggen op de andere tafel voor een infuus. Het is opvallend hoe dapper de kinderen zijn; zonder ouders lopen kleine kinderen zo mee naar de operatietafel. Elke dag melden zich nog nieuwe patiënten, sommigen met dermate ernstige dingen dat we ze ondanks het al volle operatieprogramma er toch ergens bijzetten. Kleine kinderen met ernstige brandwonden contracturen aan de handen bijvoorbeeld, welke een normale groei en ontwikkeling van de handfunctie in de weg staan. De tweede week is alles zo vol gepland dat je de mensen die je eigenlijk toch wel graag nog zou willen hebben simpelweg niets meer te bieden hebt. Dat is ontzettend moeilijk; iemand zien met een probleem waarvan je weet dat je er iets aan kunt doen, maar dat er simpelweg geen tijd meer is om ze te helpen. Het druist in tegen je gevoel van rechtvaardigheid als je dan moet zeggen:”Come back next year”.

De eerste dagen is het nog even wennen aan het “Arabian Hospital”; een andere plek dan de eerdere missies. Hoewel de operatiekamers splinternieuw zijn, vraagt de logistiek van nazorg en opvang aanvankelijk wel enige bijsturing. Maar gaandeweg loopt de communicatie met het lokale personeel steeds beter en loopt het programma soepel door.

In totaal hebben we 158 patiënten kunnen opereren, waaronder 55 brandwonden en 31 schisis patienten. 64 kinderen onder de 10 jaar en nog 42 tussen de 10 en de 20 jaar oud.

De hele missie werd bijzonder goed begeleid door Shamim Haque en zijn zoon Stefan. Shamim is voorzitter van de Faridpur Welfare Foundation en directeur van de AKH-group, een groot textile bedrijf in de regio, welke een grote sponsor is. Opvang bij aankomst op het vliegveld, transport naar een prima guest-house, heerlijk eten; alle randvoorwaarden voor een succesvolle missie werden door hen geschapen. Daar zijn we hen zeer dankbaar voor; zonder die lokale organisatie is een dergelijke missie onmogelijk. Het was voor mij een zeer bijzondere ervaring om mee te maken. Wat op mij de meeste indruk maakte was het vertrouwen van de lokale bevolking. Iedereen was enorm positief over onze aanwezigheid en hoopvol dat we iets voor hen konden betekenen.

Paul (links) en Cees (rechts) samen aan het opereren

Om mee te kunnen kijken met twee "oude rotten" in het vak, Cees Spronk en Paul Spauwen, met hun jarenlange ervaring in de voor Nederland ongebruikelijke pathologie was voor mij buitengewoon leerzaam en bovendien erg gezellig. De sfeer in het team was zeer positief, en de zonder de werklust van Rita en Kees als anesthesiologisch dreamteam hadden we nooit zo veel patienten kunnen helpen.

Resumerend was het een zeer succesvolle missie, absoluut voor herhaling vatbaar wat mij betreft. Ik ben zeer dankbaar voor alle betrokkenen die dit tot een succes hebben gemaakt! Hartelijk dank!

Wouter van der Pot (foto ↓)